

України та міжнародними партнерами, громадянським суспільством, є прозорим та підзвітним своїй діяльності.

***Науковий керівник:** асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» Деменчук Марина Олександрівна.*

Мазєн І. Д.

студентка 1-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Сьогодні проблеми правоохоронних органів в Україні стоять дуже гостро та особливої уваги заслуговує створення Державного бюро розслідувань — центрального органу виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції (Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 6, ст.55).

Відзначимо, що проект Ради Європи «Підтримка кримінальної юстиції», який розпочався 2013 р., розрахований на 2,5 роки та фінансувався урядом Данії. Цей проект передбачав надання європейськими експертами правової допомоги в розробці нових законів щодо Державного бюро розслідувань та прокуратури, а також подальшому впровадженні нового Кримінального процесуального кодексу України.

Урядовим уповноваженим у справах Європейського суду з прав людини в поданні до Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2014 р. вказано на необхідність при розгляді питання про виконання Україною рішень Європейського суду зосередитись на проблемах ефективного розслідування, включаючи створення Державного бюро розслідування з огляду на велику кількість рішень Європейського суду щодо України, якими «констатовано проведення неефективного розслідування» (Бусол О. Конституційні проблеми спеціального статусу Державного бюро розслідувань в Україні // Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://goo.gl/Rn3yGy>).

Правозахисна організація Amnesty International також неодноразово закликала Україну пришвидшити створення цього органу для

здійснення незалежного розслідування протиправних дій, вчинених працівниками правоохоронних органів.

Європейською комісією «За демократію через право» (або Венеціанською комісією) у висновку щодо проекту КПК України звернено увагу на необхідність забезпечення якнайшвидшого створення та функціонування Державного бюро розслідувань для здійснення досудового розслідування всіх кримінальних правопорушень, вчинених службовими особами, які займають особливо відповідальне становище (Бусол О. Конституційні проблеми спеціального статусу Державного бюро розслідувань в Україні // Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://goo.gl/Kob76q>).

Так, 12 листопада 2015 р. Верховна Рада України прийняла Закон України «Про Державне бюро розслідувань», який набрав чинності 1 березня 2016 р. Варто відзначити, що одразу після його прийняття деякі експерти вказали на неконституційність певних його положень, зокрема, постало питання про правомірність надання цьому органу спеціального статусу. Адже Конституція України не передбачає існування в державному механізмі органів виконавчої влади зі спеціальним статусом, які виконували б відповідні функції за межами системи органів виконавчої влади. Крім того, за Конституцією України до повноважень Верховної Ради України не входить створення органів виконавчої влади.

Також в даному законі не враховано норм Законів України «Про Кабінет Міністрів України» та «Про центральні органи виконавчої влади», які є базовими законодавчими актами з питань створення і функціонування центральних органів виконавчої влади.

Отже, Верховна Рада України прийняла Закон України «Про державне бюро розслідувань» ще в листопаді 2015 р., а у березні 2016 р. Кабінет Міністрів України затвердив склад конкурсної комісії, яка мала обрати директора Бюро. Спочатку кандидатів було 65, а після електронного тестування їх залишилось 19. Результати відбору викликали безліч суперечок. На початку 2017 р. комісія збиралася майже щотижня, проте після тестування відбір призупинився. Півроку члени комісії не могли визначити хто і як фінансуватиме тестування кандидатів на поліграфі. Лише на початку листопада справа зрушила з мертвої точки. Буквально за кілька днів всі претенденти пройшли поліграф. Було призначено фінальні співбесіди. І визначено переможця (Державне бюро розслідувань — чи є перспективи побачити ефективну діяльність? // Цензор.нет [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://goo.gl/uPAEtu>).

Як правильно відзначають, для повноцінного запуску Державного бюро розслідувань недостатньо обрати лише директора та його

заступників. Щонайменше необхідно обрати керівників центрального апарату й регіональних підрозділів, а також співробітників департаменту внутрішнього контролю. Загалом це близько 150 осіб. У якості можливої перепони звертали увагу, що обирати їх має та сама конкурсна комісія, що й директора (Державне бюро розслідувань: примара правоохоронного органу? // Hromadske [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://goo.gl/omCH6L>).

Наразі Генеральна прокуратура вже втратила повноваження з розслідування злочинів, які підслідні ДБР, а всі працівники ДБР є виключно державними службовцями, тобто чиновниками. Тож виходить, що в детективів Бюро відсутні законні підстави належним чином здійснювати оперативно-розшукові дії.

Крім цього, відсутність норм щодо впорядкування умов оплати праці оперуповноважених наразі унеможливило проведення конкурсів на інші посади оперативно-розшукового блоку (Державне бюро розслідувань: відкласти не можна, запустити! // Українська правда [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/columns/2018/04/27/7178799/>).

***Науковий керівник:** асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» Демечук Марина Олександрівна.*

Марчинська О. С.

студентка 1-го курсу судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ В УКРАЇНІ

Державне бюро розслідувань — новий правоохоронний орган, створення якого передбачено зобов'язаннями при вступі до Ради Європи та є частиною коаліційної угоди між парламентськими партіями Верховної Ради України VIII скликання.

У рамках антикорупційних ініціатив Уряд Яценюка, Мін'юст, МВС, Міністерству регіонів та урядовий уповноважений з питань антикорупційної політики повинні були до 1 вересня 2014 р. розробити проект Закону України «Про Державне бюро розслідувань». У Законі «Про прокуратуру», прийнятому 14 жовтня 2014 року закладене майбутнє утворення ДБР (п.п. 4, 5, 11 розд. XIII).